

1
2006

SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER V ČESKÉ REPUBLICCE

občanské sdružení
IČO: 26 54 51 36
sídlo: Široká 15, 110 00 Praha 1
kancelář: Hradební 3, 110 00 Praha 1
telefon: 224 826 585
e-mail: sit.mc@centrum.cz

WWW.MATERSKA-CENTRA.CZ

VÝKONNÝ TÝM
RUT KOLÍNSKÁ, LUCIE SLAUKOVÁ
KANCELÁŘ: JANA FAJTOVÁ
Č.Ú. 51-0888700287/0100

koordinátorka: Jarmila Polanská, jarmilapolanska@volny.cz
redaktorka: Rut Kolínská
redakční rada:
Jana Fajtová Krausová, Petra Houšková
Martina Pojarová, Petra Štěpová
obrázky: Adélka Fajtová, Kristýnka Staňková
grafická úprava: Petr Kolínský, ReproM
tisk: Tiskárna Brouček
korektury: Jiřina Chlebovská
datum uzávěrky příštího čísla: 20.června 2006
náklad: 1500 ks
evidováno: MK ČR 16659

„ Podpořit dobrou věc už nemůže být snadnější.
Přispějte odesláním dárcovské SMS. „

Podpořit Síť mateřských center v ČR můžete odesláním dárcovské SMS
ve tvaru DMS MC na číslo 87777. Cena DMS je 30,- Kč,
příjemce Vaší pomoci obdrží 27,- Kč. Děkujeme Vám!

Více na www.darcovskasms.cz.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem České republiky.
Zpravodaj vychází v rámci projektu EU EQUAL „Půl na půl - rovné příležitosti žen a mužů“
<http://www.rovneprilezitosti.cz>

PŮLNA NAPŮL

BULLETIN SÍŤE MATEŘSKÝCH CENTER V ČESKÉ REPUBLICCE

CENA **ZDARMA** Kč

ČÍSLO **1/2006** DUBEN

DOPIS RUT KOLÍNSKÉ

**BÝT NORMÁLNÍ JE
DNES HANDICAP?**

**JAK SE ŽIJE MAMINKÁM
S KOČÁRKY**

**ŽENA MEZI PARAGRAFY,
ROZUMEM A CITEM**

**PRÁVNÍ OCHRANA
ŽEN A MATEK**

**Z MATEŘSKÝCH CENTER
PRO MATEŘSKÁ CENTRA**

OBSAH

DOPIS OD Rut Kolínské	3
SÍŤ VE VŠECH PÁDECH Vznik a poslání Sítě • Důležitá data z historie • Úspěchy na mezinárodním poli • Úspěchy doma • Síť dnes • Projekty Sítě	4
BÝT NORMÁLNÍ JE DNES HANDICAP? Ohlédnutí za celostátní konferencí Sítě MC v ČR 13. – 14. ledna 2006 v Brně Zcela subjektivní pohled okouzlené návštěvnice z Prahy • Suchá fakta aneb kdo za čím stojí	6
JAK SE ŽIJE V MC Stručná informace o tom, co jsou mateřská centra	9
JAK SE ŽIJE MAMINKÁM S KOČÁRKY Celorepubliková kampaň Sítě na podporu zlepšení podmínek pohybu rodičů s malými dětmi ve městě 12. – 19. května 2006	9
SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ (FAMILY FRIENDLY SOCIETY) Celorepubliková kampaň Sítě za zlepšení vstřícnosti společnosti k rodinám s malými dětmi	9
SEZNAM MC Seznam 145 členů Sítě MC v ČR podle krajů	11
KDO JE KDO NA MEZINÁRODNÍM POLI Mezinárodní spolupráce Sítě • MINE • GROOTS International • Huairou commission • Grassroots Women's International Academy (GWIA)	13
PŮL NA PŮL – ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ Informace o projektu Gender Studies, o.p.s. • Rozhovor s Lindou Sokačovou	15
ŽENA MEZI PARAGRAFY, ROZUMEM A CITEM... Výběr z nejčastějších dotazů • Nástup do zaměstnání a čerpání rodičovské dovolené • Seznam informačních center projektu Půl na půl	17
PRÁVNÍ OCHRANA ŽEN A MATEK Ochrana těhotných a kojících • Mateřská a rodičovská dovolená	18
ZKUŠENOSTI, O KTERÝCH SE NEMLUVÍ Vážný úraz - zkušenost, která může povzbudit toho, kdo je v nelehké životní situaci	21
VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ Syndrom vyhoření • Placená síla a dobrovolná práce	22
NÁPADY Z MATEŘSKÝCH CENTER PRO MATEŘSKÁ CENTRA Pohybový rozvoj nejmenších dětí	23

DOPIS OD RUT KOLÍNSKÉ

Milé čtenářky a milí čtenáři,

Sít mateřských center v ČR dostala příležitost vydávat bulletin díky partnerskému projektu *Půl na půl* podpořeném v rámci Iniciativy společenství Equal. Veškeré úvahy o názvu nás dovedly zpět k původnímu pojmenování projektu.

Proč se bránit termínu „půl na půl“, vždyť nás provází celým životem! *Půl na půl* přichází na svět člověk-muž a člověk-žena a tak také leží na jejich bedrech úděl tohoto světa. Dějiny lidstva připomínají, že představy o rovnosti podílu společného života v různých generacích a v různých kulturách se často pohybovaly a pohybují od jednoho extrému k druhému. Čím silnější pozici získala jedna strana, tím větší nespokojenost pocítovala strana druhá a ta vyvolávala bojové nálady proti straně první. Dnes vkládáme velkou naději do hledání rovnosti.

Přirozená touha sdílet dobré i zlé ženy a muže spojuje. Dělení *půl na půl* mezi rodiče přináší šanci matce zvládat péči o rodinu i zaměstnání, otci možnost prožívat více času s dětmi a dětem užít si mámy a táty co nejvíce. Propojování nitek společných prožitků upevňuje i rodinná pouta.

Mateřská centra nabízejí maminkám příležitost udělat něco pro sebe a zároveň pečovat o své dítě. Na svépomocném principu *půl na půl* jsou postaveny i základní vztahy v mateřském centru: naslouchání a sdílení, přijímání a dávání, učení a učení se, podíl na práci a podíl na užitku...

Přijmout princip *půl na půl* do života s dětmi patří k mateřské přirozenosti. Vzniká však podezření, že matky dělají vše jen „napůl“, a z toho vznikají pochybnosti o schopnostech a kvalitě. Nespravedlivá předpojatost v hodnocení jejich výkonu provází ženy-matky, dokud děti nedospějí. Obávám se, že toto nařčení lze jen těžko vyvrátit. Ten, koho se to týká, ví o čem píšu. Ten, kdo neměl příležitost být matkou, to nepochopí. Mnohé životní zkušenosti nejsou sdělitelné. Můžete o nich číst, můžete znát jejich odborný výklad i z něho vyplývající poučení, a přesto nepochopíte, dokud podobnou situaci osobně neprožijete.

Výsledky matematického součtu dvou polovin přinesou vždy stejný výsledek, a sice sto procent celku. V životě se však setkáváme se zvláštním úkazem nadhodnoty, kterou sdílení *půl na půl* přináší. Dostane-li žena příležitost zároveň vykonávat svoji profesi a zároveň pečovat o dítě, má šanci udržet si jak svůj profesní růst, tak také zůstat dobrou mámou. Bude-li mít muž vedle svého zaměstnání příležitost víc pečovat o děti, obohatí svůj život nepředstavitelnými zážitky, které chvíle strávené s dětmi přinášejí. Výčet zisku z rovného podílu na společném životě v rodině násobí nevyčísitelný přínos pro děti. Kdo dokáže žít „půl na půl“ naplno, pozná, že matematika života dělí starosti a násobí radosti.

Úvahy o názvu časopisu ovlivnily i jeho obsah, ten napůl vychází vstříc přáním mnohých z vás dostat do ruky právní poradenství. A napůl zájmu přiblížit dění kolem mateřských center. Náš zájem je přiblížit vám vše naplno.

Přeji nám všem, necht' *půl na půl* v životě se stane víc než naplno!

Rut Kolínská
zakladatelka Sítě MC v ČR

SÍŤ VE VŠECH PÁDECH SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER V ČESKÉ REPUBLICE

VZNIK A POSLÁNÍ

Občanské sdružení Sít' MC v ČR vzniklo v roce 2001 na základě potřeby mateřských center, která vyplynula ze zkušeností jejich dlouhodobé spolupráce.

Sít' posiluje hodnoty rodiny, úlohy rodičů a mateřskou roli ženy ve společnosti, podporuje právní ochranu rodiny, mateřství a rovných příležitostí mužů a žen.

Sít' poskytuje svým členům podporu a metodické vedení, pomáhá vzniku nových MC.

Sít' koordinuje společné projekty MC v České republice, pořádá semináře a konference.

Sít' spolupracuje se státními i nestátními organizacemi, se státní správou a samosprávou i se zahraničními subjekty podobného zaměření. Členem Sítě se může stát mateřské centrum (bez rozdílů na právní subjektivitě), které je otevřené a dostupné všem sociálním skupinám bez ohledu na původ a rasu.

Sít' sdružuje 145 mateřských center z různých míst naší republiky.

DŮLEŽITÁ DATA Z HISTORIE

Historie vzniku mateřských center v ČR od přenosu myšlenky mateřského centra ke vzniku prvního mateřského centra tehdy ještě v Československu až do současnosti by dnes vydala na bohatou publikaci. Mezi stovkami důležitých dat vybíráme události, které výrazně ovlivnily rozvoj MC v naší zemi a vznik nejprve neformální, později formální sítě MC.

Uvedená data znamenala vždy velký posun v tempu vznikání nových MC, v jejich vzájemných vztazích a také příležitost k mediální prezentaci. Ta sehrávala důležitou roli, protože mateřská centra jako zcela nový fenomén vznikající občanské společnosti po sametové revoluci měla do médií poměrně těžkou cestu.

6. 1. 1990

Alena Wagnerová oslovila na ulici Rut Kolínskou, aby ji seznámila s myšlenkou MC.

BŘEZEN 1991

Delegace Pražských matek navštívila MC v Mnichově.

BŘEZEN 1992

Otevřely se dveře prvního MC v YMCA Praha.

1995

Pražské matky vydaly publikaci Mateřská centra, která se stala stěžejní literaturou pro zakladatelky MC.

26. 6. 1996

Zástupkyně všech mateřských center v ČR se poprvé sešly na Toulcově dvoře.

11. – 12. 2. 1997

Pod záštitou místopředsedy vlády Josefa Luxe proběhl 1. kongres MC v ČR s ústředním tématem Smějí matky být lidé s vlastními zájmy?

24. – 28. 3. 1999

19 matek z českých MC spolu se sedmi zástupci státní a místní správy a samosprávy se účastnilo reciproční exkurze v MC ve Stuttgartu a okolí.

28. – 31. 1. 2000

Ještě neformální síť pod záštitou Pražských matek hostila zasedání Huairou komise v Praze.

30. 3. – 2. 4. 2000

Delegace matek z německých center navštívila recipročně pražská MC.

13. – 19. 9. 2000

Jitka Hermannová a Rut Kolínská prezentovaly česká mateřská centra na Expo 2000.

22. 10. 2001

Ministerstvo vnitra zaregistrovalo občanské sdružení Sít' MC v ČR.

23. 3. 2002

Sešla se první valná hromada občanského sdružení Sít' MC v ČR.

25. – 26. 4. 2003

Uskutečnil se 2. kongres MC v ČR pod záštitou vládního zmocněnce pro lidská práva Jana Jařaba na téma Stala se rodina společenským problémem?

1. 10. 2004

Členská MC získala certifikát Společnost přátelská rodině.

2. 10. 2004

Proběhla 2. valná hromada.

13. – 14. 1. 2006

Síť pořádala v Brně konferenci pod záštitou jiho-moravského hejtmána Stanislava Juránka se základem otázkou Byt normální je dnes handicap?

Období mezi daty zahrnuje trpělivou každodenní práci všech, kdo se snažili myšlenku MC šířit a podporovat vznikání dalších center. Zahrnuje i pilnou práci všech zakladatelek, koordinátorek a všech aktivních maminek v jednotlivých MC. Postupně získané zkušenosti vedly k založení občanského sdružení Síť MC v ČR.

Mateřská centra a vznik Síť podporovali od počátku socioložka Jiřina Šiklová, dětský psycholog profesor Zdeněk Matějček (zemřel 2004) i ty, které napomohly přenosu myšlenky MC do České republiky, Alena Wagnerová a Monika Jaeckel. Všichni svoji podporu potvrdili přijetím čestného členství hned při založení Síť.

ÚSPĚCHY SÍTĚ NA MEZINÁRODNÍM POLI

První úspěchy potvrdily pravidlo, že doma není nikdo prorokem. Nejprve byla činnost MC v ČR oceněna v rámci členství v MINE (mezinárodní síť MC) Dubajskou cenou za přínos ke zlepšování životních podmínek v komunitě (2002). O rok později byl přínos MC a Síť pro rozvoj občanské společnosti oceněn udělením titulu Žena Evropy 2003 Rut Kolínské.

Významný posun ve vnímání mateřských center přineslo vítězství Rut Kolínské v soutěži „Sociálně prospěšný podnikatel roku“ za rok 2005. Soutěž pořádá Schwabova nadace pro sociální podnikání ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí, Světovým ekonomickým fórem, Komerční bankou a HR Partners.

ÚSPĚCHY SÍTĚ DOMA

Domácí úspěchy mají nejrůznější měřítka, za úspěch je možné považovat každou zmínku v médiích, stejně jako vznik každého nového MC, ale zároveň každou novou spokojenou mámu i s celou její rodinou. Do úspěchů můžeme také postupně započítávat nová dětská hřiště, která vznikla z iniciativy MC, a spoustu dalších zajímavých projektů.

Z hlediska prospěšnosti všem MC patří k úspěchům také partnerská spolupráce s MPSV a členství Rut Kolínské v Radě vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, kde vede pracovní skupinu pro rodinu.

SÍŤ DNES

Po dlouhých pionýrských letech koordinování činnosti MC od vzniku prvního MC až po oficiální Síť se kancelář přesídlila v prosinci roku 2004 ze soukromého bytu do vlastních prostor, které umožnily odstartovat profesionalizaci práce.

V současné době se snaží Síť přesunout část práce do krajů a přiblížit tak své služby blíže k jednotlivým MC.

PROJEKTY SÍTĚ

Činnost Síť dnes zahrnuje také práci na projektech. Některé z nich směřují na podporu jednotlivých MC, spolupráci MC v Síti a zkvalitňování práce Síť, další zahrnují širší problematiku, spojenou především s uplatněním žen na trhu práce.

LOCAL TO LOCAL

Cílem projektu je podpora a prohloubení spolupráce mateřských center s místní samosprávou, finančně je podporován HUIAIROU Commission. Další kolo vyhlásí Síť v příštím čísle.

GROWING FROM BOTTOM UP!

Projekt posiluje jednotlivá mateřská centra a podporuje jejich spolupráci v regionech, finančně je podporován nadací Bernard van Leer Foundation.

PROFESIONÁLNÍ SLUŽBY SÍŤ MC V ČR BLÍŽE K UŽIVATELŮM

Projekt dotovaný z MPSV (program prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o dítě do 6 let věku) podporuje základní služby, které Síť poskytuje členským MC a těm, kteří chtějí založit MC.

PROCTER & GAMBLE PRO MATEŘSKÁ CENTRA

Firma Procter & Gamble nabízí ve spolupráci s Nadací VIA mateřským centrům, která jsou v Síti, možnost zúčastnit se výběrového řízení na podporu své činnosti. V květnu 2006 se očekává vyhlášení dalšího ročníku.

COOLHELP

Občanské sdružení Coolhelp nabídlo Síti zúčastnit se spolu s dalšími organizacemi jeho charitativního projektu, z prodeje náramků získala Síť finanční podporu na vydání publikace o metodice zakládání a vedení mateřských center.

SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ

Společný dvouletý projekt Sítě mateřských center a Gender Studies, o.p.s., který přispěje k větší flexibilitě českého trhu práce. Cílem je lepší zaměstnatelnost ohrožených skupin, jimiž jsou v tomto případě matky s malými dětmi a ženy v předdůchodovém věku, a odbourávání genderových stereotypů na straně zaměstnavatelů. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem ČR.

PŮL NA PŮL – ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO ŽENY A MUŽE

Cílem je snižování nerovností mezi muži a ženami na trhu práce v ČR. Více najdete na str. 15. Tento bulletin je jedním z jeho produktů. Projekt je spolufinancován ESF EU a státním rozpočtem ČR.

DÍTĚ NENÍ HANDICAP

Nositelům posledního ze série projektů zaměřených na zvýšení konkurenceschopnosti žen – matek na trhu práce je Tempo Training & Consulting s.r.o.. Síť je zapojena jako partner.

BÝT NORMÁLNÍ JE DNES HANDICAP?

Pod uvedeným titulem pořádala Síť MC v ČR 13. a 14. ledna 2006 v Brně konferenci zaměřenou na posílení povědomí společnosti o významném příspěvku mateřských center v oblasti prevence rizika sociálního vyloučení rodin s malými dětmi. Síť upozornila především na disproporce spojené s přínosem MC pro společnost a s podmínkami jejich existence.

ZCELA SUBJEKTIVNÍ POHLED OKOUZLENÉ NÁVŠTĚVNICE Z PRAHY

Hned na úvod mne omluvte, že nejsem schopna nezaujaté reflexe. Můj pohled na konferenci je ovlivněn takovými maličkostmi, jako setkáním s natěšenou „hlídací slečnou“, která se mi polovinu času starala o chlapečka, skvělou pomazánkou z červené řepy přivezenou Annou Petrovou ze Svitav, ranní dětskou básničkou od Dany Jancové i setkáním s panem ředitelem školy, ve které se konaly sobotní semináře.

Vybaveny mapičkami od brněnských organizátorek jsme s dalšími pražskými maminkami našly Bílý dům docela snadno. „Prezence napravo, ubytování potvrďte u stolečku, za pět minut začíná program“. Nad hlavou nám na prádelních šňůrách plápolaly bavlněné plínky polepené, našpendlené, pošité výstřížky z novin, fotografiemi a logy jednotlivých center – výstava „Co jsme stihly mezi praním plen“. Jen neochotně jsme se odšouraly do sálu. Neměly jsme šanci přechít ani zlomek toho, co pleny hlásaly.

Sál byl útěšně zaplněn, většinu návštěvníků tvořily samozřejmě ženy. Děti, které neprojeví zájem o konferenční dění, maminky zaparkovaly

do dětského koutku. Po úvodním přivítání „po jednotlivých krajích“ se ve mně zvedla další vlnka euforie – vzpomněla jsem si na Svěrákova Akumulátora a představila si množství uskutečněných i zatím nerealizovaných nápadů v hlavách přítomných. Samotnou by mě zajímalo, jak tato koncentrace ženství působila na přítomné muže. Zdálo se mi, že jak Marian Hošek – náměstek MPSV, tak Jan Husák (KDU – ČSL) ze zastupitelstva Jihomoravského kraje a dokonce i poslanec Pavel Severa (KDU – ČSL) se na onu ženskou notu vyladili rychle.

Ze zdravotní péče pana náměstka Hoška bylo zřejmé, že mateřská centra mají na ministerstvu mocného spojence. Mluvil o hodnotě svépomoci, prevenci sociální izolace, otevřenosti mateřských center a o jejich kladném vlivu na maminky, otce i děti. Pan Husák pak představil projekt rodinných pasů (obdobu studentských ISIC karet). Poslanec Severa mimo diskutabilního a posléze i diskutovaného návrhu na zvýšení rodičovského příspěvku přivezl Síti mateřských center i peněžitý dar 100 000,- Kč. Za to mu jistě patří dík.

Paní Marxová-Tominová z MPSV představila (mimo jiné) termín „prorodinná služba“, což je pro nás, které stále balancujeme na hraně sociálních služeb, kultury, případně sportu, důležitá zpráva. Standardy takto definovaných služeb na ministerstvu vznikají právě v těchto měsících.

Slovenská mateřská centra představila Saskia Repčíková. Inspirativní bylo její povídání o projektu „Spoločnosť priateľská rodine“. Slovenky oceňují rodině přátelské restaurace, obchody i samosprávy zvlášť, po kategoriích. Dle Saskiinih slov je o nálepku, která ocenění doprovází, velký zájem.

Bylo by hříchem nezmínit Jiřinu Šiklovou, která jako ostatně vždycky, provokovala přítomné k občanské a vlastně i politické angažovanosti. Její nápad využít předvolebního roku a pozvat si zástupce jednotlivých stran k diskusi nad tématy, která nás opravdu zajímají, mi dodnes vrtá hlavou. Zástupkyně Ombudsmana Anna Šabatová představila svoji práci na úřadě, psychologka Ilona Špaňhelová vlévala

krev do unavených koordinátorských žil a zdůrazňovala, že když na něco nemáte sílu, tak to prosím nedělejte! Odpoledne se ještě sešla síťová centra ke krátké reflexi práce v minulém roce. Bylo mi jen líto, že jsme na tohle setkání měly tak málo sil i času.

Sobotní semináře (syndrom vyhoření, komunikace, rodinné právo, fundraising, strategické plánování...) se konaly v základní škole Svážná, v jediné městské části se „zeleným“ vedením radnice. Budova, která z venku děsila svou velikostí (pojme na 900 dětí), mi – mamince žáka jedné alternativní pražské školy – uštědřila lekci o vlastních předsudcích. Přes mimikry sidištní školy tady vládne svobodný duch. Část uvolněnosti a tvořivosti se povedlo přenést do seminářů. Osobně jsem navštívila dvouseminář Ilony Špaňhelové o komunikaci v mateřských centrech. Byl skvěle připraven. Díky za sdílené nápady a „příklady dobré praxe“ patří všem zúčastněným.

Nevím, jak dostatečně ocenit práci moravských i českých organizátorek a organizátorů. Podrobné mapy, návody i jízdní řády autobusů, helplinky pro ztracené i skvělé jídlo nastavily vysokou laťku pro pořadatele příštích setkání. Jmenovitě děkuji Hance Beránkové i za to, jak zvládla komunikaci se vzdálenou Prahou i Janě Fajtové a ostatním ze Sítě, které celou konferenci připravily.

Martina Pojarová

SUCHÁ FAKTA ANEB KDO ZA ČÍM STOJÍ

Konference se zúčastnilo 62 MC (z toho 8 tehdy ještě nečlenských), v pátek 13. 1. 2006 se registrovalo 129 účastníků, cca 25 dětí, 24 hostů z místní a krajské správy a samosprávy a ze spřátelených organizací. Zastoupena byla i média – rozhlas, ČT, ČTK, Literární noviny a další.

ČTK vydala dvě zprávy, informace o konferenci zazněly na rozhlasových vlnách, ČT vysílala spot, Literární noviny vydaly obsáhlou zprávu, v lidových novinách vyšel sloupek od Jiřiny Šiklové.

Program proběhl téměř podle plánu:

1. Všichni domluvení řečníci: náměstek ministra práce a sociálních věcí Marian Hošek, ředitelka odboru pro rodinnou politiku a sociální práci MPSV Michaela Marksová-Tominová, socioložka Jiřina Šiklová, psychologka Ilona Špaňhelová, zástupkyně veřejného ochránce práv Anna Šabatová, zástupkyně Únie mateřských center na Slovensku Saskia Repčíková a zástupkyně Nadace VIA Kateřina Pařízková přednesli své příspěvky.

Slovo dostali i hosté, kteří se o něj přihlásili.

2. Ve foye sálu Břetislava Bakaly instalovaly maminky z center výstavu „Co jsme stihly mezi praním plen“. Je obdivuhodné, jak skvěle mateřská centra obohacují komunitní život.

3. Večer se nás ještě většina dobře pobavila v Kabinetu Múz na „mimozemské sci-fi komedii o věcech zatraceně pozemských“ Misionáři od autora Pavla Strašáka.

4. Sobota byla tradičně určena workshopům: strategické plánování, fundraising, Jak začít, komunikace v MC, pracovní právní minimum, možnosti získávání financí z EU, zážitkový seminář, spolupráce Klubu dvojčat s MC, metoda LSP. Všechny se nakonec přes drobné zádrhele odehrály, soudě podle hodnocení, ke spokojenosti přítomných.

Poprvé jsme si v Síti vyzkoušely organizaci „na dálku“. Příprava konference mimo Prahu byla obrovskou školou života pro všechny, které se na ní podílely:

1. Celou oblast logistiky měla v kompetenci MC v Jihomoravském kraji.

Zajištění zázemí pro setkání koordinovala Hanka Beránková z MC Studánka v Tišnově, na její bedra připadlo obstarání prostor a ubytování. Občerstvení a večerní divadlo si vzala na starost Jana Skládáná z MC Klokánek v Brně. Hlídkání dětí mělo v péči MC z Boskovic. Za tímto výčtem se skrývá nepočítatelně hodin dojednávání, telefonování, běhání, mailování..., stejně jako celá řada ochotných matek ze jmenovaných center. Co se jídlá týče, nesmíme opomenout příspěvky dobrot, které přivezly

účastnice ze všech koutů naší republiky.

2. Vše ostatní: program, řečníky, financování, komunikaci s médií, komunikaci s účastníky... zajišťovala pražská kancelář Sítě:

Program včetně řečníků byl v kompetenci Rut Kolínské. Téměř nekonečnou korespondenci s MC, vyřizování přihlášek, vytváření seznamů, zařazování účastníků do workshopů a především odpovídání na veškeré otázky po nocích se svým notebookem prováděla Jana Fajtová. Kdo nezkusil, nemá tušení, o čem píšu. Podala skvělou práci!

Lucie Slauková s účetní Pavlínou jistily veškeré finanční operace a smlouvy - nevděčná práce, bez které bychom však nemohly dělat nic.

Premiéru měla i Hanka Uhríková z Teplíc, podařilo se jí získat pro účastníky sponzorské dary, které vždy příjemně potěší. Zdá se, že se jí také podařilo nakročit novým směrem k firemnímu dárcovství pro mateřská centra.

JAK SE ŽIJE V MATEŘSKÝCH CENTRECH

CO JSOU MATEŘSKÁ CENTRA

Mateřská centra zřizují zpravidla matky na mateřské dovolené, které se zároveň podílejí na jejich samosprávě a zajištění programů. Založení občanského sdružení, shánění prostor a peněz, budování samosprávy mateřského centra, koncipování a zajišťování programů, starost o public relation, fundraising vyžaduje orientaci v zákonech, těsný kontakt s obecními úřady a zájem o obecní dění. Matky tak procházejí školou manažerských schopností i občanského života.

Mateřská centra mají neformální charakter a umožňují matkám s malými dětmi vyjít z izolace, kam se celodenní péčí o dítě dostávají, posilují tím mateřskou roli ženy, pomáhají jim udržovat profesní orientaci a posilují jejich sebevědomí. Učí rodiny využívat volný čas, působí tedy i jako prevence kriminality. Jsou místem, kde jsou děti vítány, kde nacházejí přirozené společenství vrstevníků a vidí svoji matku v jiné roli než v domácnosti. Mateřská centra pořádají programy pro matky, rodiče, děti a celé rodiny: tvořivé, vzdělávací, sportovní, rekvalifikační i jednorázové akce. Navíc poskytují společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím, pomáhají vytvářet přátelské vztahy v komunitním životě a podněcují zájem o životní prostředí. Otevřenost mateřských center umožňuje integraci do společenství „odlišných“, učí toleranci a předchází xenofobii. Mateřská centra jsou otevřena všem rasám, různým sociálním vrstvám, lidem s různým postižením, uprchlíkům a dalším. Tím vším přispívají k rozvoji občanské společnosti a mohou být odrazovým můstkem k aktivní účasti v komunální politice.

JAK SE ŽIJE MAMINKÁM S KOČÁRKY

Celorepubliková kampaň Síť MC v ČR Jak se žije maminkám s kočárky potrvá týden od pátku 12. do pátku 19. května 2006. Jejím hlavním cílem je plošně upozornit na nesnáze, které musejí v každodenním životě zdolávat maminky s dítětem v kočárku. Kampaň probíhá pod záštitou Sítě MC v ČR, ale protože podmínky v jednotlivých městech jsou různé, stejně jako možnosti na jejich řešení, má každé MC volné ruce ve volbě formy, jakou upozorní místní zastupitele na místa, která jsou obzvláště neschůdná pro maminky s kočárkem a přitom to jsou místa, která potřebují navštívit (odbor sociální péče, lékař, obchody, přechody ulic, vchody do některých objektů, místa k trávení volného času atd.). Mateřské centrum K2 z Prahy se chystá například upozornit na problémy všudypřítomných psích exkrementů. Aby akce nezůstala pouhým výkřikem, budou pozváni nejvyšší představitelé obce, kteří by měli projít spolu s dalšími účastníky trasu vedenou nejchoulostivějšími místy. Nabízí se mnoho možností, jak takový happening uspořádat, například předat panu starostovi kočárek (nejlépe i dítětem) a dát mu možnost, aby si sám vyzkoušel zvládnout mnohdy krkolomné situace. Organizátoři MC předají své návrhy na řešení, nad kterými chtějí s účastníky z radnice diskutovat. Síť vyzvala k účasti i MC v městech, kde nemají žádné problémy, tam mohou kampaň využít k podpoře města a tím k navázání dobrých vztahů.

SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ (FAMILY FRIENDLY SOCIETY)

Kampaň Síť MC v ČR je zaměřena na posílení rodiny ve společnosti a na podporu prorodinné politiky. Současná společnost zaměřená na výkon a úspěch vytlačuje rodiny zejména s malými dětmi mezi ohrožené skupiny na okraji společnosti, proto je zapotřebí jasně deklarovat, že děti chceme nejen penězi a slovy, ale především činy. Ti, kdo s podporou rodiny v podobě nabídky bezbariérového prostředí, rodinných slev, snahou o zachování zdravého životního prostředí atd. už začali, mohou získat certifikát Společnost přátelská rodině. Očekáváme, že kampaní přispějeme ke zvýšení společenské prestiže rodiny. Členská mateřská centra Síť MC v ČR jsou rozeseta po celé republice. Věříme, že jednotlivá MC povzbudí kampaní k prorodinným aktivitám široké okolí svého působení.

KDO MŮŽE ZÍSKAT CERTIFIKÁT „SPOLEČNOST PŘÁTELSKÁ RODINĚ“

Státní i soukromé společnosti a organizace (nejrůznějšího typu), kulturní instituce, školy, nemocnice, výrobní podniky a firmy, média, obce, úřady...

KRITÉRIA HODNOCENÍ

Každý subjekt bude hodnocen podle specifických možností, které ve své oblasti může nabídnout. Ale přesto platí tato základní kritéria:

- podmínky musí mít trvalý charakter (písemně stvrzený)
- žádné bariéry
- dítě vítané
- rodinné slevy
- čisté a zdravé prostředí (nekuřácké)
- ohleduplnost k životnímu prostředí

KDO A JAK MŮŽE NAVRHOVAT VHODNÉ SUBJEKTY

Návrhy očekáváme především z řad „uživatelů“ tedy rodin, ale přihlásit se mohou i sami ti, kteří by chtěli certifikát obdržet. Navrhovatelé by měli vyplnit formulář na návrh (ke stažení na www.materska-centra.cz) a svůj návrh mohou ještě doložit dalšími dokumenty: letáky, fotografie, dobrozdání dalších osobností atd. Všechny dokumenty musí být řádně uloženy, měly by být k dispozici pro porotu a pokud nepůjde o interní informaci, mohou být dostupné (na požádání) i veřejnosti. Návrhy na ocenění subjektů s celorepublikovým působením přijímá Síť MC v ČR do 31.7.2006. Návrhy subjektů místní působnosti přijímají organizátorky ve spádových MC v termínech, které si samy určují.

KDO BUDE HODNOTIT

Vyhodnocování bude probíhat na místní a celorepublikové úrovni. Členy poroty vyberou a jmenují zástupci MC v místě a členky rady Sítě MC v ČR vyberou a jmenují členy poroty pro ocenění institucí s celonárodní působností nebo významem.

SLAVNOSTNÍ VYHLÁŠENÍ

Místní vyhlášení probíhá podle místních časových podmínek, které si jednotlivá MC určují sama. Ocenění na celorepublikové úrovni proběhne v říjnu 2006. Na tomto slavnostním vyhlášení bude zveřejněn i seznam organizací, které získaly ocenění na místní úrovni.

MEDIÁLNÍ PARTNER

Hlavním mediálním partnerem se stane nově vznikající časopis Máma a já.

SEZNAM MC

145 členů Sítě MC v ČR podle krajů

JIHOČESKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Slávka Nejedlá, Písek, mc.kvitek@tiscali.cz

1. MC Máj	České Budějovice
2. MC Miša	Český Krumlov
3. MC Kvítek	Písek
4. MC Beruška	Strakonice
5. MC Radost	Tábor

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Daniela Pevná, Vyškov, danielapevna@seznam.cz

1. MC Žirafa	Bilovice nad Svitavou
2. Klub Ratolest	Blansko
3. MC při TJ Rytmus Boskovice	Boskovice
4. MC Klokánek	Brno - Lesná
5. MC Kamarád	Kyjov
6. MC Studánka	Tišnov
7. Rodinné centrum Čtyřlístek	Višňové u Znojma
8. MC Radost	Vyškov
9. RC Maceška	Znojmo

KARLOVARSKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Hana Šnajdrová, Cheb, mcklubicko@seznam.cz

1. MC Klubičko	Cheb
2. MC Karlovy Vary	Karlovy Vary
3. MC Ostrůvek	Ostrov

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Jarmila Polanská, Hradec Králové, jarmilapolanska@volny.cz

1. MC Žirafa	Dvůr Králové nad Labem
2. KMC Sedmikráska	Hradec Králové 16
3. MC Domeček	Hradec Králové 3
4. MC Kapička	Jičín
5. Klub SUN Náchod (Dětský klub Hopsáček)	Náchod
6. MC Na Zámečku	Nové Město nad Metují
7. MC Jája	Rychnov nad Kněžnou
8. MC Broučci	Solnice
9. MC KAROLinka	Trutnov
10. MC KAMaRÁT	Velké Svatoňovice
11. MC Kopretina	Vrchlabí

LIBERECKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Petra Houšková, Turnov, naruc.turnov@seznam.cz

1. MC Ovečka	Cvikov
2. MC Kačka	Desná I
3. MC Macef	Frydlant v Čechách

4. MC Mateřídouška	Hejnice
5. MC Světluška	Jablonec nad Nisou
6. MC Rodinka	Jilemnice
7. MC Čmelák	Liberec
8. Centrum volného času Arabella	Liberec
9. Klub rodičů M.E.D.	Semily
10. MDC Maják	Tanvald
11. CPR Náruč	Turnov

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Lenka Kalníková, Karviná,
lenka.kalnikova@centrum-slunicko.cz

1. RC Slůně	Bohumín
2. MC Klubičko	Frenštát pod Radhoštěm
3. Klub maminek Broučci	Frydek-Místek
4. CPR Sluníčko	Karviná Nové Město
5. M-centrum - MC pro nový život	Nový Jičín
6. RC Chaloupka	Ostrava
7. MC Rodinka	Ostrava - Nová Ves
8. MC Krteček	Ostrava - Poruba

OLOMOUCKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Marie Schmidlová, Olomouc, marie.schmidlova@seznam.cz

1. MC Dráček	Hranice
2. Mateřské sdružení Krteček	Jeseník
3. MC Poupátko	Křelov
4. MC Libisek	Libina
5. MC Rybička	Litovel
6. MC Slunečnice	Olomouc
7. MC Klubičko	Olomouc
8. MC YMCA Olomouc	Olomouc
9. MC Cipisek	Prostějov
10. MC Sluníčko	Prerov
11. MC Babouček	Šumperk

PARDUBICKÝ KRAJ

Koordinátorka:

zatím není

1. MC Rosa	Česká Třebová
2. MC MAMA klub	Chrudim
3. MC Dětský svět	Lanškroun
4. MC Litomyšl	Litomyšl
6. MC Pohádka	Pardubice
6. MC Krůček	Svitavy
7. MC Medvídek	Ústí nad Orlicí
8. MC Pohoda	Žamberk

PLZEŇSKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Hana Pudelská, Plzeň, cedr.plzen@seznam.cz

1. MC Budulíněk	Dobruška
2. MC Jablíčko	Plzeň
3. CeDR (Centrum dětí a rodičů)	Plzeň
4. MC Medvídek	Sušice

PRAHA

Koordinátorka:

Svatava Staříková, Praha1, stanek@mail.ctk.cz

1. MC Na Poříčí Praha 1
2. Klub K2 Praha 10 -
3. MC Frydolíněk Praha 10 - Hostivař
4. MC Mateřídouška Praha 10 - Hostivař
5. MC Domeček Praha 11 - Jižní Město
6. RKC Nová Trojka Praha 3 - Žižkov
7. Klub maminek Balónek Praha 4 - Modřany
8. MC Rybička Praha 4 Spořilov
9. Klub dvojčat a vícečat Praha 5 - Barrandov
10. KMC Barrandov Praha 5 - Barrandov
11. MC Prokúpek Praha 5
12. MC Mátá Praha 6
13. MC Řepík Praha 6 - Řepy
14. MC a rodinný klub Pohoda Praha 8 - Troja
15. Kulturní MC Knoflík Praha 9
16. Klub malý Neposeďa Praha 9 – Běchovice
17. MC Cirkus Praha 9 - Čakovice
18. Klub maminek Klubičko Praha 9 - Černý Most
19. MC MUM Praha 9 - Horní Počernice
20. MC Klánovice Praha 9 - Klánovice
21. Komunitní centrum Heřmánek Praha 9 – Satalice

STŘEDOČESKÝ KRAJ

Koordinátorky:

jih – Petra Štěpová, Dobříš,

petra.stepova@seznam.cz

sever – Jiřina Chlebovská, Mělník,
j.chlebovska@seznam.cz

1. MC Hvězdička Benešov
2. MC Slunečnice Beroun
3. MC Pampeliška Březnice
4. MC Buštěhradský pelíšek Buštěhrad
5. MC Kulíšek Bystřice u Benešova
6. MC Kopretina Čáslav
7. MC Čelákovice Čelákovice
8. MC Kostička Český Brod
9. MC Dobříšek Dobříš
10. MRC Sedmikráska Dolní Bousov
11. MC Hostík Hostovice
12. MC Permoniček Jílové u Prahy
13. RKC Klíneček Klíneček
14. MC Uzlík Kolín
15. MC Empatie Lysá n.L.
16. RC Kašpárek Mělník
17. MC Milovice Milovice - Mladá
18. MC Konvík Mladá Boleslav
19. MC Sedmikráska Mladá Boleslav
20. RC Myšák Neratovice

21. MC Svítání Nymburk
22. MC Poděbrady Poděbrady
23. MC Matylda Příbram VII
24. MC Rozmarýnek Rožmitál pod Třemšínem
25. MC Petrklíč Sedlčany
26. MC Lodička Strančice Strančice (u Říčan)
27. MC Motýlek Týnec nad Sázavou
28. DC Pohádka Votice

ÚSTECKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Lucie Černá, Ústí n.L., mljoc@quick.cz

1. MC Bělásek Děčín
2. MC Kulihrášek Dubí
3. MC Sluníčka Chlumec u Ústí nad Labem
4. MC Kolibřík Chomutov
5. MC Koťátko Jiříkov
6. MC Rodiče a děti z Kadaně Kadaň
7. MC Rarášek Klášterec nad Ohří
8. MC Klubičko Litoměřice
9. MC Klubičko Litvínov
10. CVČ Pojďte si k nám hrát Most
11. MC Matýsek Roudnice nad Labem
12. MC Větrník (o.s.Nová Ves) Teplice
13. MC Pohádka Ústí nad Labem
14. MC Slunečník Ústí nad Labem
15. MC Rybička Varnsdorf

KRAJ VYSOČINA

Koordinátorka:

zatím není

1. KMD Zvoneček Havlíčkův Brod
2. MC Andílci Hrotovice
3. MaRC Náměšť Náměšť nad Oslavou
4. MC Rolnička Světlá nad Sázavou
5. MC Rodinka Velké Meziříčí

ZLÍNSKÝ KRAJ

Koordinátorka:

Leona Hozová, Zlín, domino@dominozlin.cz

1. MC Srdíčko Holešov - Všetuly
2. Baby DOMINO - MaMi centrum Zlín
3. MC Klubičko Kroměříž
4. RC Čtyřlístek Staré Město
5. MC EMCéčko Valašské Meziříčí
6. MC Sluníčko Vsetín

Seznam členů Sítě a další informace o MC najdete na www.materska-centra.cz, kde si každé centrum samo aktualizuje svá data.

ZA NAŠIMI HUMNY KDO JE KDO NA MEZINÁRODNÍM POLI

Matky na celém světě vidí budoucnost očima svých dětí, často dokonce očima dětí jejich dětí. To je většinou vede k hledání možností, jak zlepšovat životní podmínky hned tam, kde žijí, a jak ovlivnit mocné „tohoto světa“, aby jejich rozhodování a směřování světa bralo ohled k budoucím generacím. A tak v různých zemích vznikají skupinky či velká hnutí, jejich zájmy jsou si hodně podobné, jejich zkušenosti jsou však často velmi rozdílné. Vědomí, že nejsme sami, že se můžeme vzájemně obohacovat, že si můžeme vyměňovat zkušenosti, že si můžeme vzájemně pomáhat, tak jak to známe z lokální praxe v mateřských centrech, nás přivedlo i mezi organizace, které mají globální dopad.

MINE

(MOTHER CENTERS INTERNATIONAL NETWORK FOR EMPOWERMENT)

Mateřská centra mají za sebou úspěšnou historii. Během dvou desetiletí se myšlenka mateřských center díky předávání od člověka k člověku a díky svépomoci rozšířila jako virus do patnácti různých zemí. Mateřská centra nabízejí odpověď na historickou potřebu obyvatel světa, obnovují rodinné a sousedské vztahy tam, kde byly narušeny modernizací (západní Evropa a USA), socialistickým režimem (Česká republika, Slovensko), válkou (Bosna a Hercegovina), chudobou a aids (Kenya), kolonialismem (Kanada) nebo migrací (Filipíny).

Potřeba koordinovat vzájemnou spolupráci a výměnu zkušeností mezi MC v různých koutech světa přivedla představitelky německých a českých MC Moniku Jaeckel, Rut Kolínskou a Andreu Laux k založení mezinárodní sítě MC MINE.

MINE získala Dubajskou mezinárodní cenu „best practice“ od UN-Habitat za zlepšování životních podmínek posilováním občanské společnosti, obnovováním sousedských vztahů a ožíváním komunitního života.

Síť MC v ČR je zakládající organizací MINE a Rut Kolínská je členkou správní rady.

Poslední schůzka MINE se odehrála 13. března tohoto roku v Praze, kde účastnice projednávaly především přípravu společné prezentace na GWIA při World Urban Foru ve Vancouveru.

V rámci spolupráce s MINE se mateřská centra v ČR podílejí na mezinárodním výzkumu „Jak chceme vychovávat své děti?“ Výsledky výzkumu budou prezentovány na konferenci v Bratislavě 18. – 20. listopadu 2006. Zajímavý výzkum o šíření myšlenky MC v různých zemích světa provádí Monika Jaeckel.

Kontakt a více informací: www.mine.cc

GROOTS INTERNATIONAL

(GRASSROOTS ORGANIZATIONS OPERATING TOGETHER IN SISTERHOOD)

Grassroots jsou doslova kořeny trávy, označení grassroots ve spojení s organizací nebo s ženami se velmi těžko překládá, Jiřina Šiklová používá termín ženy z podhoubí. S překladem mají problém i Němky a tak jako ony jsme se i my rozhodly zůstat u anglického originálu, někdy používáme termín svépomocné skupiny, což vystihuje jen část podstaty obsahu.

Dlouhodobá vize GROOTS vychází ze snahy vytvořit celosvětové hnutí, které posiluje hlas a odvahu ženám, které chtějí naplňovat své představy o životních podmínkách tam, kde žijí, získat jim dlouhodobé partnery a podporu, vytvářet novou politickou kulturu.

Vize vznikla na základě diskuse během 3. Světové konference žen v Nairobi v roce 1985. Účastníci došli k závěru, že je potřeba do hledání cest k snižování chudoby a sociální exkluze zapojovat ty, kterých se to týká, tedy především ženy.

O čtyři roky později GROOTS odstartovala spolupráci mezi dvaceti skupinami z nejrůznějších koutů světa. Spolupráce odstraňuje národnostní i politické bariéry, je založena na výměně zkušeností, informací, poznatků, na společném hledání vzájemné pomoci i možností stále pevnější spolupráce v budoucnosti.

Členky GROOTS se dohodly na následujících hodnotách a principech:

- respekt nezávislosti a autonomii místních členských skupin
- respekt kulturních, etnických, náboženských a dalších druhů rozdílnosti
- respektování a zveřejňování praktických zkušeností, dovedností a expertíz každodenního života
- pomoc v šíření a spojování s dalšími organizacemi (národně, regionálně, globálně)
- vedení rozhovorů a partnerství s vládou, sponzory, politiky, odborníky v oblasti životních podmínek jako je bydlení, infrastruktury, péče o děti...

Sít MC v ČR je řádným členem GROOTS od roku 1999.

GROOTS se schází ke společnému strategickému plánování. Schůze bývají vždy spojeny s dalšími aktivitami, přinejmenším slouží k podpoře jednotlivých členských skupin. Globální facilitátorka Sandy Schilen navštívila naposledy Českou republiku u příležitosti předávání certifikátu Společnost přátelská rodině mateřským centřům v říjnu 2004.

Finanční podporu své práce získávají GROOTS od nejrůznějších soukromých dárců, velkých firemních nadací a z programů OSN.

Kontakt a více informací: www.groots.org

HUAIROU COMMISSION

Ženám se povětšinou pracně dařilo dostat maximálně na pořad místních jednání o zlepšování životních podmínek, ale od pokusů ovlivňovat národní nebo globální fóra byly tradičně odrazovány. Na světovém fóru nevládních organizací v městečku Huairou v Číně v roce 1995 se podařilo za podpory odborníků ustanovit mezinárodní organizaci, která si klade za cíl podněcovat vznik udržitelných komunit a mít vliv na politická jednání prostřednictvím „nových cest partnerství“.

Huairou komise sdružuje jednotlivé sítě ženských organizací:

Asian Women and Shelter Network (AWAS), Foundation for the Support of Women's Work, GROOTS International, Habitat International Coalition - Women and Shelter Network (HIC-WAS), International Council of Women, Women and Cities International and Women & Peace Network.

Huairou komise věří, že nejlepším způsobem, jak podpořit udržitelnost života, je umožnit ženám, aby dostaly příležitost se veřejně vyjádřit a prosazovat své názory jak lokálně, tak globálně. Proto Huairou komise úzce spolupracuje s Organizací spojených národů a prosazuje zájmy svých partnerských organizací v naplňování jejich programů.

Díky finanční podpoře Huairou komise mohla Sít MC v ČR vyhlásit tři ročníky mezinárodního projektu Local to Local. Tento projekt je zaměřen na budování a rozvoj partnerských vztahů s místní správou a samosprávou.

Huairou komise sídlí v New Yorku a její hlavní představitelka je Jan Peterson.

Sít MC v ČR se podílí na činnosti Huairou komise prostřednictvím členství v GROOTS International. Rut Kolínská se účastní strategického plánování.

Kontakt a více informací: www.huairou.org

GRASSROOTS WOMEN'S INTERNATIONAL ACADEMY

(GWIA)

Mezinárodní akademie nabízí všem členským skupinám příležitost k prezentaci své práce, k výměně zkušeností a ke vzájemnému učení za účasti politiků, odborníků a novinářů. Na ustanovení této formy společné prezentace se podílely GROOTS a MINE. Mezinárodní akademie se postupně stává uznávaným světovým prostředkem spojování občanského, odborného a politického světa.

Každá akademie má své speciální téma. Na první GWIA v Salzgitteru roku 2000 u příležitosti EXPO 2000 prezentovala Jitka Hermannová a Rut Kolínská česká mateřská centra jako fenomén rozvoje občanské společnosti v postkomunistické zemi. V roce 2001 v New Yorku v rámci konference OSN Istanbul +5 vyzdvihla Rut Kolínská a Lucie Slauková role MC pro seberealizaci žen matek. V roce 2004 prezentovala Leona Walterová z MC v Boskovicích projekt Local to Local na GWIA, která byla spojena s World Urban Forum v Barceloně.

Letos u příležitosti World Urban Fora ve Vancouveru připravuje Huairou komise společně s GROOTS další GWIA, tentokrát na téma inovativních projektů v rámci překotné urbanizace.

PŮL NA PŮL ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI ŽEN A MUŽŮ

O PROJEKTU

Půl na půl - rovné příležitosti žen a mužů (Fifty - Fifty) je tříletý partnerský projekt podpořený Iniciativou Společenství EQUAL, který se zaměřuje na problematiku rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce, na boj s diskriminací na trhu práce a podporu znevýhodněných sociálních skupin při začleňování do pracovního života. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem EU a státním rozpočtem České republiky. Realizátorem projektu je Gender studies, o.p.s.: Síť MC v ČR je jedním z partnerů projektu a bulletin Půl na půl je součástí podílu na projektu. Bližší informace najdete na webové stránce <http://www.rovneprilezitosti.cz>

V rámci projektu budou probíhat informační, mediální, vzdělávací, výzkumné, poradenské a lobbyingové aktivity, které přinesou přímý prospěch ohroženým skupinám na trhu práce a také tvůrcům politik. Cílovými skupinami projektu jsou ženy mezi 24 – 35 lety, ženy nad 50 let, muži – otcové, muži na rodičovské dovolené, zaměstnavatelé, HR management – personalisté, zákonodárci, úřady práce a široká veřejnost, krajské úřady, specialisté z oblasti práva.

Pro danou ohroženou cílovou skupinu (rodiče malých dětí, návštěvnice a návštěvníky mateřských center) jsou připravovány aktivity, které přispějí k lepšímu uplatnění na trhu práce a prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce: semináře, informační materiály, interaktivní právně-poradenská webová stránka (<http://www.rovneprilezitosti.cz>), a další právně-poradenské aktivity s cílem pomoci těm, kteří hledají své uplatnění na trhu práce, a podporovat ty, kteří se při hledání zaměstnání nebo přímo v zaměstnání střetávají s diskriminací či nerovným zacházením.

Síť MC v ČR v rámci tohoto projektu zrealizovala průzkum potřeb ohrožených cílových skupin na trhu práce – návštěvnic a návštěvníků mateřských center - v září až listopadu 2005. Návratnost byla velice vysoká - 59% a všem, kteří jste se na průzkumu podíleli, děkujeme! Závěrečnou zprávu najdete na www.materska-centra.cz v sekci projekty, na www.rovneprilezitosti.cz, stručná zpráva bude v příštím čísle tohoto zpravodaje.

Jeden z podprojektů se zaměřuje na Královéhradecký, Liberecký a Jihomoravský kraj; v těchto krajích bude Síť MC v ČR ve spolupráci s radními a jednotlivými MC pořádat semináře na tato témata:

- právní minimum spojené s možností individuálních konzultací
- jak napsat strukturovaný životopis, žádost o přijetí do zaměstnání, jak uspět při přijímacím pohovoru či ve výběrovém řízení
- možnosti pro sladování rodinného a pracovního života
- jak zvýšit sebedůvěru, sebehodnocení a umění komunikace.

Na semináře vás srdečně zveme – bližší informace najdete na www.materska-centra.cz.

Kontaktní údaje: Gender Studies, o.p.s., Gorazdova 20, 120 00 Praha 2, Linda Sokačová – projektová manažerka, gender.info@ecn.cz, www.rovneprilezitosti.cz; www.pulnapul.cz

ROZHOVOR S LINDOU SOKAČOVOU

KATEŘINA DUŠKOVÁ

„Prostřednictvím našich projektů se pokoušíme povzbuzovat ženy k získávání sebedůvěry,“ říká Linda Sokačová z Gender Studies, o.p.s.

Termín rovné příležitosti (RP) se čím dál častěji objevuje v médiích, v promluvách politiků, slyšíme ho z úst firemních personalistů - co přesně si lze pod tímto pojmem představit?

Zjednodušeně lze říci, že jde o pomyslnou rovnou startovní čáru pro různé skupiny obyvatelstva bez ohledu na pohlaví, zdravotní stav nebo věk. Naše organizace se zaměřuje na rovnost pohlaví, ale v současné době, která trpí posedlostí mládím, se nově soustřeďujeme i na tematiku věkové diskriminace. Prostřednictvím našich programů a projektů se pokoušíme povzbuzovat ženy, které jsou největší diskriminovanou skupinou ve společnosti, k získávání sebedůvěry. Snažíme se zlepšovat podmínky ve společnosti a v právním řádu. Snažíme se, aby si zaměstnavatelé uvědomili, že žena s malým dítětem pro ně není zátěží, ale může být i výhodou.

Nerovnost tu prokazatelně existuje, ale v ženách jakoby se pěstoval pocit, že to tak není, že je jen na jejich osobním rozhodnutí, čeho dosáhnou, kam až se odváží ve své kariéře dojít. Dokud je žena mladá, zdravá a bezdětná, může se stát, že se s nerovností nepotká. Situace se ve většině případů bohužel změní ve chvíli, kdy se stane matkou. Náš projekt vznikl mimo jiné i na základě velmi častých telefonátů přicházejících od žen na rodičovské dovolené, v nichž se nám svěřují se stále stejnými problémy týkajícími se především návratu do zaměstnání. Vedle nich se s námi kontaktují ženy převážně po padesátce, které řeší obdobné problémy se zaměstnavatelem, jemuž začínají být kvůli pokročilejšímu věku na obtíž. Potýkají se s neoprávněnými výpověďmi z práce a mizivou možností pracovního uplatnění. Problém je v tom, že si lidé myslí, že to tak ve společnosti má být. Že je to v pořádku.

A není? Vždyť přece „už od pravěku je žena strážkyní rodinného ohně a je to muž, kdo vychází do velkého světa a přináší obživu“ - tento argument je možné zaslechnout z úst mužů i žen ještě dnes. Určitě není v pořádku, když je jakákoli společenská skupina diskriminována na základě předsudků. Navíc pracovní uplatnění žen má na českém trhu práce dlouholetou tradici. I když ženy na trhu práce zastávají stejnou práci jako muži, nejsou za ni stejně odměňovány a často nemají ani stejné podmínky pro kariérní růst.

Existuje nějaký návod, jak by se měla žena, která na vlastní kůži pocítila diskriminaci, chovat?

Dosud jsme bohužel neměli finanční zdroje, prostřednictvím nichž bychom mohli postiženým skupinám poskytnout konkrétní pomoc. Projekt EQUAL, na kterém Gender Studies, o.p.s. spolupracuje s dalšími organizacemi, nám umožňuje konzultace s právníky, které my pak dále zprostředkováváme cílovým skupinám. V současné době žádný konkrétní návod nemáme, ale snažíme se pracovat na tom, aby návody, jak postupovat v takových situacích, v nejbližší době vznikly.

Gender Studies, o.p.s. pracuje na rozsáhlém projektu Equal, který bude probíhat tři roky. Co by během těchto let mělo vzniknout?

V ideálním případě by měly vzniknout všechny návody, jak zacházet s RP, zaměřené na diskriminované skupiny i na zaměstnavatele. Personalisté a jejich nadřízení získají přehled o tom, co to vlastně rovné příležitosti jsou a jakým způsobem je uplatňovat v rámci zaměstnanecké politiky. Současně se chystáme problematiku akcentovat i na národní politické úrovni. Během tří let by se měla zvýšit informovanost diskriminovaných skupin. Část projektu spočívá ve vytvoření poradenského systému pro ženy a muže na rodičovské dovolené a ženy po padesáti letech věku. V lednu 2006 byla zprovozněna právní telefonická poradna a v březnu webová stránka s právní poradnou zdarma (<http://www.rovneprilezitosti.cz>). Ve spolupráci s knihovnou J. Mahena v Brně a Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci vznikla také informační centra, kde jsou k dispozici brožury se všemi potřebnými kontakty. A konečně bychom si přáli, aby se našly firmy, které přijmou za své programy RP. Když se takové firmy objeví a začlení během této doby do své personální politiky program RP, bude to absolutně ideální.

Proč je pro firmu výhodné přijmout program RP?

Firmy, které předem vylučují ze svého zaměstnaneckého spektra některou skupinu potencionálních zaměstnanců, se značně omezují. Nevybírají totiž obecně mezi nejlepšími, ale pouze mezi omezenou skupinou, kde ti nejlepší vůbec nemusí být. Logicky vzato bezdětnost nebo pohlaví nejsou přece zárukou lepších pracovních výsledků. Navíc vznikla řada výzkumů zaměřujících se na loajalitu zaměstnanců, v nichž bylo prokázáno, že matky jsou vůči svému zaměstnavateli jednoznačně loajálnější. Váží si, že jim umožňuje skloubit péči o rodinu s prací. Firmám, které přijaly program RP, se navíc snižuje nemocnost zaměstnanců a fluktuace, která je v současné době velkým problémem.

Problematika RP zahrnuje dvě cílové skupiny - diskriminované a ty, kteří tuto diskriminaci mohou ovlivnit. Jak se v současné době staví zaměstnavatelé k otázce RP?

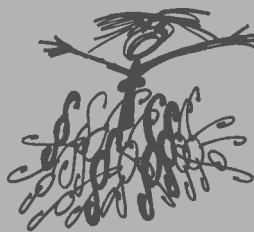
Pro zaměstnavatele jde o zásadní věc vzhledem k tomu, že se jedná o zákonem stanovené pravidlo, které je nutné dodržovat. Problém je v tom, že mnoho zaměstnavatelů není dostatečně informováno o tom, jak s RP zacházet. Proto jsme část projektu zaměřily zejména na personalisty. Obrátila se na nás řada firem, které by měly zájem podporovat především matky na rodičovské dovolené (což je skupina, o kterou se nejvíce zajímají), jen si s tím příliš neví rady. Ohlasy ze stran firem našťastí máme. Teď je potřeba zaměřit se na nástrahy, které může česká legislativa takovým opatřením přinášet. Rádi bychom vytvořili manuál RP pro personalisty, který by zahrnoval celou škálu situací od pracovního pohovoru až po odchod do důchodu. K problematice RP chceme přistupovat z hlediska výhodnosti, ale rozhodně nebudeme zastírat, že to pro firmy přináší nové náklady. Chystáme se připravit studii nákladů a zisků RP, z níž bude zřejmé, co to pro firmu znamená v okamžiku, kdy se pro RP rozhodne. Narazily jsme na finanční nákladnost zakládání firemních školek, které si pak bohužel nemůže zaměstnavatel odepstat z daní. Kdyby stát v těchto případech firmu podpořil, jistě by to pomohlo.

Souvísí spolu rovné příležitosti a kvóty?

Rovné příležitosti nejsou kvóty, spíše jde o základní způsob nahlížení na společnost.

www.rovneprilezitosti.cz

ŽENA MEZI PARAGRAFY, ROZUMEM A CITEM...

Bezplatné právní poradenství zaměřené na rovnost příležitostí na trhu práce je poskytováno prostřednictvím telefonické linky v úterý 9.00 - 11.00 hod. a v pátek 16.30 - 18.30 hod. na číslech 224 913 350, 774 913 350., osobního (předem domluveného) setkání a především prostřednictvím on-line webového poradny (<http://www.rovneprilezitosti.cz>).

VÝBĚR Z NEJČASTĚJŠÍCH DOTAZŮ

Veškeré dotazy zodpovídá Anna Králíková Lužaič, která pracuje jako advokátní koncipientka v advokátní kanceláři Sophos a spolupracuje s Gender Studies, o.p.s.

DISKRIMINACE PŘED NÁSTUPEM DO PRÁCE

Otázka: Při přijímacím pohovoru do zaměstnání se mě ptali, jestli už mám děti a když jsem odpověděla, že ne, tak se ptali, jestli je v nejbližší době plánuji. Uvedla jsem po pravdě, že zatím děti nemám, ale chtěla bych je mít do dvou let. Místo jsem pak nedostala, přestože jsem splňovala požadované vzdělání a praxi. Má zaměstnavatel právo ptát se na osobní věci: zda jsem vdaná, zda mám děti a podobně?

Odpověď: Z Vašeho dotazu je zřejmé, že se potenciální zaměstnavatel dopustil při pohovoru diskriminačního jednání, jak vyplývá ze zákona o zaměstnanosti. Zaměstnavatel nesmí při přijímacím pohovoru klást otázky osobního charakteru (tzn. týkající se kromě jiného i rodinného stavu), které nemají nic společného se samotným výkonem práce. Máte možnost obrátit se nejdříve na zaměstnavatele s požadavkem vysvětlení důvodů Vašeho nepřijetí a v případě, že by se Vám nedostalo uspokojivé odpovědi, pak i na soud. U soudu pak můžete žádat, aby byly odstraněny následky porušení zákona (v případě, že jste splnila podmínky řízení, požadovat, aby Vás zaměstnavatel zaměstnal), nebo aby Vám podle intenzity porušení byla poskytnuta morální či dokonce finanční satisfakce. V případě, že Vám takovým jednáním zaměstnavatele vznikla další škoda, můžete ji uplatnit nezávisle na výše uvedeném. Je třeba dodat, že v případě soudního řízení je povinností zaměstnavatele prokázat, že se diskriminačního jednání nedopustil.

§4 zákona č. 435/2004 Sb. zákon o zaměstnanosti

DISKRIMINACE V SOUVISLOSTI S ČERPÁNÍM MATEŘSKÉ / RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ

Otázka: Dne 15.6.2006 mi končí rodičovská dovolená a minulý týden jsem svému zaměstnavateli oznámila úmysl vrátit se do práce. Zaměstnavatel mi oznámil, že moje původní pracovní místo je již obsazené a na můj dotaz, jak je to eventuálně s podobným místem, mě informoval, že na něco takového nemám nárok. Pracovala jsem jako administrativní pracovnice u velké firmy a vím určitě, že by se tam místo podobné mému původnímu našlo. Chtěla bych zaměstnavatele požádat, aby mi umožnil pracovat na nějakém obdobném místě - mám na to nárok?

Odpověď: Zaměstnavatel skutečně již nemá povinnost zařadit Vás na Vaše původní pracovní místo, ale zcela jistě máte nárok na to, aby Vám byla přidělena práce dle pracovní smlouvy. Zaměstnankyně (a zaměstnanci) po návratu z rodičovské dovolené jsou obecně hůře chráněni před výpovědí ze strany zaměstnavatele, zejména z důvodu nadbytečnosti, ale jestliže Vás zaměstnavatel vytváří několik takových míst, pak je velmi pravděpodobné, že bude nucen Vám umožnit nastoupit do práce na jiném místě odpovídajícím pracovní náplni dle pracovní smlouvy.

§35 zákona č. 65/1965 Sb. zákoníku práce
§37 odst. 5 zákona 65/1965 Sb. zákoníku práce

zdroj: www.rovneprilezitosti.cz

INFORMAČNÍ CENTRA PROJEKTU PŮL NA PŮL

Máte-li zájem o více informací k tématu rovnosti žen a mužů (nejen) na pracovním trhu či potřebujete odbornou radu, konzultaci, právní pomoc, obraťte se na některé z následujících informačních center projektu Půl na půl – rovné příležitosti pro ženy a muže:

Gender Studies, o.p.s., Gorazdova 20, 120 00 Praha
Právně-poradenská telefonická linka:
úterý 9,00 – 11,00, pátek 16,30 - 18,30
tel.: 224 913 350 nebo 774 913 350.
e-mail: gender.pravo@ecn.cz
dotazy lze zasílat v průběhu celého týdne.

On-line právní poradna:
<http://www.rovneprilezitosti.cz> Služby jsou poskytovány bezplatně.

Informační bod v Knihovně Jiřího Mahena Brno
Otevřeno v úterý a ve čtvrtek: 15:30–18:00
Koblišná 4, Brno, tel.: +420 603 367 495
typlova@kjm.cz, <http://www.kjm.cz>

NESEHNUTÍ Brno
Otevřeno v pondělí a ve středu: 10:00–12:00
Údolní 44, Brno, tel.: +420 543 245 342
zenskaprava@seznam.cz, <http://www.nesehnuti.cz>

Infocentrum v Krajské vědecké knihovně v Liberci
Otevřeno v úterý a ve čtvrtek: 15:30–18:00
Rumjancevova 1362/1, Liberec, tel.: +420 482 412 136
holcakova@kvkli.cz, <http://www.kvkli.cz>

Most k životu o.p.s. – Trutnov
Otevřeno: úterý 9:30–12:00 a čtvrtek 15:30–18:00
Šíkmá 300, 541 03 Trutnov 3, tel.: +420 499 841 998
most.k.zivotu@volny.cz, <http://www.mostkzivotu.cz>

PRÁVNÍ OCHRANA ŽEN A MATEK

Zákoník práce i přes mnohé ze svých nedostatků se snaží výslovně pamatovat na ochranu žen a matek a jejich pracovní podmínky.

OCHRANA ŽEN OBECNĚ
Rozlišování mezi uchazeči o práci dle pohlaví je všeobecně zakázáno.

**OCHRANA ŽEN TĚHOTNÝCH
A KOJÍCÍCH**
Těhotné ženy mají ze zákona nárok na zvláštní zacházení a odpovídající pracovní podmínky. Je

nezákonné, aby těhotné ženy byly zaměstnány v rizikových pracovních podmínkách, které by mohly být škodlivé jejich zdraví. Zaměstnavatel je proto povinen těhotným a kojícím ženám přizpůsobit prostory pro jejich odpočinek. Tyto prostory určené pro těhotné a kojící matky by měly být umístěny ve snadno dostupném místě na pracovišti. Těhotné a kojící ženy a matky do konce devátého měsíce po porodu je dále povinen seznámit s riziky a jejich možnými účinky na těhotenství nebo kojení a učinit potřebná opatření, včetně opatření, která se týkají snížení rizika duševní a tělesné únavy a jiných druhů tělesné a duševní zátěže spojené s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo jejich zdraví. Seznámení s rizikovými pracovními podmínkami musí také zahrnovat informování o druzích tělesné a duševní zátěže spojené s vykonávanou prací. Toliko teorie – je asi snadněji představitelné, že o vlivu pracovních podmínek bude spíše poznatky získávat a na ně upozorňovat těhotná zaměstnankyně či její lékař.

V určitých případech má zaměstnavatel povinnost dočasně převést zaměstnankyni, která je těhotná, kojící nebo je matkou do konce devátého měsíce po porodu, na jinou práci. Jedná se zejména o situace, kdy zaměstnání ohrožuje její těhotenství nebo ji jako matku, doporučuje-li to lékařský posudek, pracuje-li zaměstnankyně v nočních směnách a žádá o přeložení do směny denní. Zaměstnavatel je povinen převést těhotnou ženu, která splňuje tyto podmínky, na jinou práci, která je vhodnější a při níž může dosáhnout srovnatelného výděлку jako na dosavadní pozici, přičemž zároveň vydá písemné potvrzení o důvodu a době trvání převedení. V případě, že se stane, že místo, na které byla zaměstnankyně převedena, jí neumožňuje dosahovat takového výděлку jako v předešlém zaměstnání, což bude zejména u menších zaměstnavatelů, kdy možná paleta pracovních činností a míst není tak široká, je na takovou situaci pamatováno v právní úpravě, kdy zaměstnankyni náleží vyrovnávací příspěvek. Každopádně takto převedená zaměstnankyně nemůže být za skutečnost, že byla převedena, žádným způsobem penalizována, což především znamená umožnění jí vrátit se na původní pracovní místo po pominutí překážek, pro které byla přeložena.

Těhotné zaměstnankyni je pak poskytována i zvláštní ochrana ve vztahu k možnostem zaměstnavatele ukončit s ní pracovní poměr. Zaměstnavatel jí může dát výpověď z důvodů překážek na jeho straně jen v případě, že by podnik byl zrušen nebo byl přemístěn – má se zde na mysli samozřejmě situace, za které není pro zaměstnance možné z důvodu přemístění podniku (například do zahraničí) v něm dále

pracovat. Zaměstnankyně, která je těhotná, pak má možnost a z ní vyplývající i právo požádat o zkrácení pracovního úvazku. Též nemusí pracovat přesčas, ale požádá-li o to zaměstnavatele, může jí být vyhověno. Zde je možné spatřit osvěžující prvek osobní odpovědnosti za své zdraví, kdy je na uvážení každé ženy, jak bude postupovat. Zaměstnavatel též nesmí zaměstnávat těhotnou ženu na práci přesčas a ani jí nutit podnikat služební cesty. Zaměstnavatel může převést těhotnou ženu nebo ženu pečující o dítě mladší 8 let na jiné pracovní místo pouze na její žádost.

Po narození dítěte a návratu do práce je kojícím matkám zaměstnavatel povinen zajistit jim zvláštní přestávky ke kojení s tím, že tyto přestávky jsou, na rozdíl od běžných přestávek v práci, součástí pracovní doby a zaměstnankyním za ně přísluší náhrada mzdy. Zvláštní ochrany se těší i ženy pečující o děti, zejména mladší 15 let, kdy je povinností zaměstnavatele přihlížet k jejich potřebám, a to zejména při stanovení týdenní pracovní doby, žádosti o zkrácení pracovní doby apod. Ještě vyšší ochranu mají svobodné matky.

Z výše uvedeného by bylo možné říct, že zákoník práce chrání těhotné a kojící ženy (alespoň) formálně dostatečným způsobem a zároveň je zde v řadě případů ponechána možnost takovým zaměstnankyním rozhodnout se samy o míře zátěže a svých pracovních podmínkách. Vše by bylo v pořádku až na to podotknutí formální ochrana - je otázkou budoucnosti, kdy všechna ochranná ustanovení budou opravdu dodržována.

MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ

Pod označením mateřská a rodičovská dovolená si řada lidí představuje totožnou věc. Přitom tomu tak pochopitelně není. Uvádíme zde základní znaky obou.

MATEŘSKÁ DOVOLENÁ

Na mateřskou dovolenou má zaměstnankyně nárok v celkovém trvání 28 týdnů (jedná se o výměru základní, v závislosti na osobním statusu matky a počtu narozených dětí je poskytována v maximálním období 37 týdnů). Je třeba podotknout, že se jedná o celkovou dobu, kterou žena na mateřské dovolené stráví, tzn. ne jenom po porodu, ale i před ním. Obecně je na mateřskou dovolenou možné nastoupit již 8 týdnů před plánovaným termínem porodu, avšak nejpozději 6 týdnů před tímto dnem.

Stane-li se, že zaměstnankyně z osobních důvodů, ne kvůli dřívějšímu porodu, nevyužije čas dovolené před porodem – tímto jí ten čas propadá a po porodu má již jen 22 týdnů dovolené, není tudíž možné celou dovolenou přesunout na dobu až po porodu. Zaměstnankyně na mateřskou dovolenou nastoupit nemusí, ale v případě, že se pro ní rozhodne, zaměstnavatel jí nesmí tuto dovolenou zkrátit na méně než 14 týdnů. Čerpání mateřské dovolené je z hlediska vzniku nároku na dovolenou na zotavenou považováno za výkon práce, a tak se jako nejhodnější jeví po skončení mateřské dovolené požádat o čerpání dovolené na zotavenou a teprve po jejím dočerpání se vrátit do práce nebo začít čerpat dovolenou rodičovskou.

Při mateřské dovolené ženě přísluší dávky nemocenského pojištění, o nichž se více dozvíte v příštím čísle Půl na půl.

Pokud jde o samotný návrat do práce po mateřské dovolené, zaměstnavatel má povinnost držet zaměstnankyni její původní pracovní místo. Znova je zaměstnavateli umožněno ukončit se zaměstnankyní pracovní poměr během trvání její mateřské dovolené jen za podmínek, že se ruší nebo přemísťuje zaměstnavatel nebo jeho část. Mateřská dovolená je poskytována náhradním rodičům, ale otcům není umožněno jít na mateřskou dovolenou místo matky.

RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ

Zákon umožňuje využít tento druh dovolené matkám i otcům. Uspadňuje tak jejich snahu o vyrovnání povinností v rodině a zaměstnání a umožňuje rozšíření otcovy rodičovské role. Rodiče mají na dovolenou nárok, aby se mohli postarat o děti vlastní nebo svěřené do jejich opatrování. V případě, že o dovolenou zaměstnankyně nebo zaměstnanec požádají, je zaměstnavatel povinen zaměstnankyni nebo zaměstnanci rodičovskou dovolenou poskytnout. Matky mohou o rodičovskou dovolenou požádat na konci své mateřské dovolené a otcové počínaje narozením dítěte. Rodičovská dovolená je poskytována v rozsahu, v jakém o ni rodič požádá, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne tří let věku. Zaměstnankyně či zaměstnanec nemusí hned na začátku této dovolené uvést dopředu celý její rozsah. Doporučuje se zažádat si nejdříve o poskytnutí dovolené v minimálním rozsahu a postupně ji rozšiřovat. Tímto způsobem je možné se vyhnout situaci, kdy zaměstnavatel se domnívá, že pracovník nastoupí zpět na své místo až za podstatně delší dobu a přizpůsobuje tomu rozvrh práce. Pak je i pro něj pochopitelné obtížnější nabídnout pohotově původní či adekvátní místo. Rozhodne-li se zaměstnankyně, že chce pokračovat v přerušené rodičovské dovolené, měl by jí to zaměstnavatel povolit. Zaměstnankyně

a zaměstnanec smějí čerpat mateřskou a rodičovskou dovolenou současně. Mateřská nebo rodičovská dovolená zaměstnankyni nebo zaměstnanci nenáleží po dobu, kdy o dítě nepečují. Může se tak stát buď ze zdravotních důvodů na straně dítěte (přijetí do ústavní léčby) nebo z toho důvodu, že ho rodiče odloží.

Zaměstnanci nesmějí být diskriminováni z důvodu svého odchodu na rodičovskou dovolenou. Není zde tak silná ochrana jako v případě odchodu na mateřskou dovolenou, ale i tak by zaměstnavatel měl rodiči po návratu z rodičovské dovolené nabídnout místo odpovídající popisu práce v jeho pracovní smlouvě. Dlužno podotknout, že si zaměstnanec po návratu z rodičovské dovolené nemůže moc vybírat místo, jelikož se má za to, že zaměstnavatel splnil svoji nabídkovou povinnost už jen tím, že nabídl zaměstnanci dle svého zvážení adekvátní místo. Odmítne-li zaměstnanec přijmout takové místo, může mu zaměstnavatel dát výpověď z důvodu nabytečnosti. Důvody, ze kterých může zaměstnavatel ukončit pracovní poměr, jsou znovu zrušení nebo přemístění zaměstnavatele nebo jeho části. Zaměstnavatel nesmí určovat čerpání dovolené zaměstnankyně nebo zaměstnance po dobu, kdy čerpá mateřskou nebo rodičovskou dovolenou. Dovolená se přerušuje nástupem na mateřskou nebo rodičovskou dovolenou.

Ani v tomto případě zaměstnavatel po dobu rodičovské dovolené nevyplácí rodiči náhradu mzdy - místo

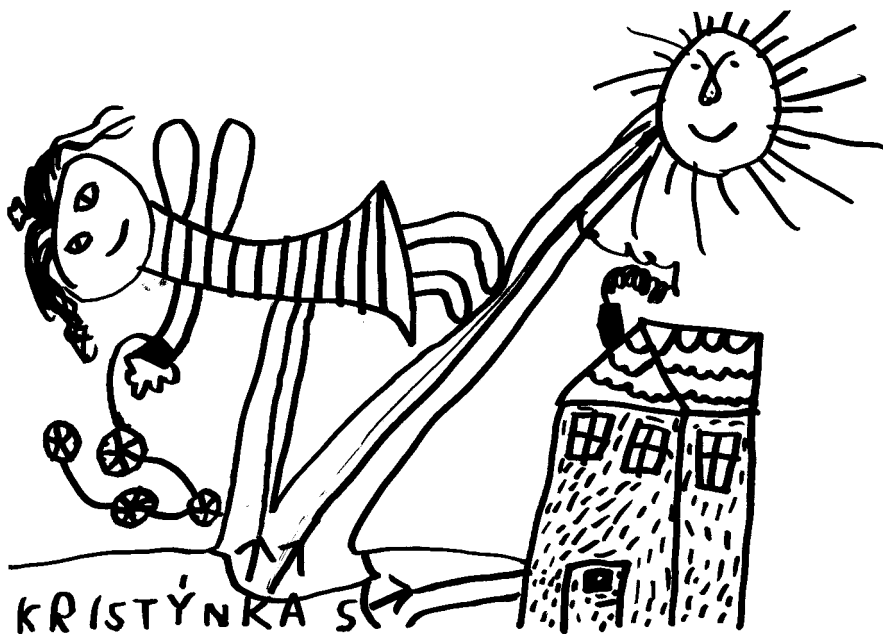
ní mají zaměstnanci nárok na dávky pojištění a podpory, jež jsou upraveny zvláštním zákonem a podrobnější ustanovení o těchto dávkách jsou k nalezení níže.

Zákonná úprava pamatuje i na pěstounskou péči, kdy pěstouni mají také nárok na čerpání rodičovské dovolené. Péče o opuštěné dítě se vztahuje k péči o dítě na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů nebo o dítě, jehož matka zemřela. Rodičovská, resp. mateřská dovolená započne dnem, kdy je dítě svěřeno do náhradní péče, a pokračuje nejdéle do doby, kdy dítě dosáhne 3 let věku.

V případě, že se rodič rozhodne zůstat s dítětem doma až do 4 let jeho věku (do doby, kdy je mu podle zákona poskytován rodičovský příspěvek), je třeba potom původní pracovní poměr buď rozvázat nebo se se zaměstnavatelem domluvit na čerpání neplaceného pracovního volna, případně na omezeném pracovním úvazku.

V příštím čísle bulletinu se dozvíte více o nemocenském pojištění a dávkách (v souvislosti s mateřstvím a rodičovstvím), o možnostech výdělečné činnosti při rodičovské dovolené, o možnostech umístění dětí do předškolních zařízení při rodičovské dovolené a o připravovaných změnách v této oblasti od roku 2007.

Mgr. Anna Králíková Lužáč,
gender.pravo@ecn.cz, www.rovneprilezitosti.cz

ZKUŠENOSTI, O KTERÝCH SE NEMLUVÍ VÁŽNÝ ÚRAZ

Život nám občas připraví chvíle, na které nejsme připraveni, o kterých jsme ani netušili, že mohou existovat nebo jsme měli představu, že takové věci mohou potkat jen ty, kteří si za ně „mohou sami“. Při hledání řešení či během vypořádávání se s nastalou situací zjišťujeme, že se vůbec nejedná o tak neobvyklou záležitost, že podobný příběh zažívali i jiní „spořádaní“ lidé, jen jsme o tom neslyšeli nebo nečetli, protože o některých zkušenostech se nemluví. Nemyslím si, že na podobné zkušenosti platí stejné řešení. Ale přece jen se nám může stát příběh někoho jiného povzbuzením nebo i možností zkusit použít řešení těch, co mají podobné krušné chvíle za sebou.

Za zprávami o nejruznějších dětských úrazech se skrývají příběhy nejen postižených osobně, ale i jejich rodin. Náš příběh patří k těm s dobrým koncem, i když stále otevřeným.

Okamžik roztržitosti či nepozornosti staršího téměř osmnáctiletého syna narušil naše v podstatě poklidné žití a podrobil celou rodinu velké zkoušce. Josef hledal lepší signál a vypadl přitom z okna ve druhém patře. Manžel a další lidé byli nablízku, díky tomu se dostal poměrně rychle do rukou lékařů, ti odhalili krutou pravdu: proražená lebka, vpáčená zlomenina lebeční kosti, pohmožděný mozek a potřhané plíce, ale páteř zůstala v pořádku.

Šance na život půl na půl! Primář, který Josefa operoval, nás postupně připravoval na daný stav, naznačoval možné varianty pro případ, kdy by vůle k životu byla silnější. Rozhovor uzavřel slovy: „Tuším, že jste věřící, a tak se modlete!”

Po té jsme směli za Josefem jít. Před námi leželo bezvládné tělo, život za něj žily přístroje. Dotek s jeho ledovou rukou nás vyděsil, dozvěděli jsme se, že ho záměrně podchlazují, aby se veškerá energie mohla soustředit na léčbu mozku. Personál jednotky intenzivní péče nás trpělivě seznamoval s přístroji a vysvětloval jejich funkce. Když viděli, že reagujeme klidně, směli jsme za Josefem denně chodit a mohli zůstat stále déle. Měli jsme trochu zkušenosti s dlouhodobým bezvědomím manželovy sestry, a tak jsme Josefa drželi za ruku, vyprávěli mu o životě, který běžel mimo něj, a četli mu jeho oblíbené knihy. Dodnes si z těchto dní nic nepamatuje, přesto si myslíme, že to bylo pro něho důležité. Ony zvláštní chvíle znamenaly hodně i pro nás. I když jsme prožívali pocity bezmoci, věděli jsme, že víc pro našeho syna udělat nemůžeme.

Po týdnů malinko pohnul rukou, tělo začalo naznačovat návrat k životu. Po čtrnácti dnech se mozek stabilizoval, bylo třeba věnovat větší péči plicím, proto byl převezen na ARO. Josef se z bezvědomí sice neprobíral, ale reagoval na naše doteky, časem jsme měli pocit, že dokonce otáčí hlavu za hlasem. Oči měl pootevřené, ale jeho pohled byl prázdný. Lékaři odmítali podporovat jakoukoli jiskru naděje, tvrdili, že se jedná o vegetativní pohyby, a začali nás připravovat na to, že Josef v tomto stavu už zůstane. Možná i navzdory jejich tvrzení jsme pilně Josefa masírovali a trávili u něho co nejvíce času.

Po měsíci ho převezli do Prahy, zdá se, že cestou mu „vyklepali“ duši. A pak zase navzdory lékařům šla rekonvalescence hrozně rychle. Zažívali jsme s ním proces, o kterém jsme do té doby nic netušili: jeho téměř dospělé tělo procházelo znovu tělesným i duševním vývojem jako po narození: jedl rukama, zdravil každého na potkání, používal jednoduchý slovník...Pozorovali jsme, jak krok za krokem dospívá, nejprve šel vývoj skokem, později se zpomalil.

Dodnes se učíme spolu vycházet, protože nerovnost vývoje se projevuje netrpělivostí a nervozitou, která vyvolává nečekaně nepochopitelné prudké reakce.

Rut Kolínská

VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ

SYNDROM VYHOŘENÍ

Chod mateřského centra leží zpočátku povětšinou na bedrech několika aktivních zakladatelek. Trvá-li tento stav dlouho, může se stát, že jednoho dne dojdou síly a radost z prospěšné práce přeroste v trápení, že nic nezvládneme.

Jak tomu předejít?

Od počátku je třeba myslet na to, že MC nebudujeme jen pro sebe a své kamarádky. Proto je potřeba zasvěcovat do příprav co nejvíce lidí. Nejen v případě vzniku občanského sdružení doporučujeme týmové vedení, které u občanského sdružení má zároveň roli statutárních zástupců, a vedle něho mít širší poradní skupinku, která se musí dohodnout kdo, kdy, s kým a jak zařídí, vyřídí, připraví, upraví, vybaví, odbaví... a také to pak udělat. Dohody by se měly odehrávat na pracovních schůzkách, ze kterých všichni dostanou zápis, ten by také měl viset v mateřském centru na viditelném místě. Zápis by měl obsahovat kolonky s činnostmi, odpovědnými osobami včetně termínů.

Důležitou roli tu hraje vzájemná důvěra a odvaha se včas svěřit, že se mi něco nedaří nebo že něco nestíhám. Tam, kde práce leží na matkách malých dětí, se často stane, že naše plány zhatí třeba banální rýma. Už proto je dobré, aby si jednu práci bralo na starost dvě i více osob. Jistě vás napadne otázka, kde je brát? Nalhávaly bychom si, kdybychom se tvářily, že MC navštěvují samé zapálené ženy, ochotné udělat cokoli a kdykoli. Těch ochotných přichází opravdu poměrně málo.

Navíc se musíme naučit je oslovovat. Každá nová návštěvnice (i návštěvník) by měla od služby vedle informací o programech slyšet, na jakých principech MC funguje, kdo co dělá, na koho se mohou s čím obracet... Také je dobré se zmínit, že by MC mohlo poskytovat další (nejlépe říct přímo které) programy, ale že se je zatím nepodařilo zorganizovat a hned se zeptat, zda je nenapadá nějaké řešení. V každém případě je také dobré se ptát na očekávání, se kterým dotyčná do MC přichází, a naznačit, že každý má šanci podobu MC ovlivnit.

Od těchto rozhovorů nelze čekat zázraky, ale občas se najde někdo, kdo má chuť „být při tom“ nebo někdo, kdo potřebuje být osloven. V neposlední řadě záleží i na našem umění přijmout tyto lidi mezi sebe tak, aby měly pocit, že mezi nás patří.

(rdk)

PLACENÁ SÍLA A DOBROVOLNÁ PRÁCE

S nadšením sledujeme, jak se stále více daří MC získávat peníze na pracovní sílu. Kromě velké úlevy, že ubude práce, přibude do vztahů nový rozměr „nerovnost“. V centrech bývá tolik práce, že ji pochopitelně placená síla nemůže stačit udělat. Vždy zůstane mnoho další práce, které se budou muset chopit ostatní. Ze zkušeností posbíraných v MC vyplývají doporučení, jak vzniklé „nerovnosti“ řešit.

Nejprve potřebujeme zvážit, které činnosti budeme platit. Tedy zda přijmeme někoho na pomocné práce nebo chceme-li raději placenou koordinátorku. Podle rozhodnutí musíme provést výběrové řízení. S vybranou osobou sepíšeme veškerou pracovní náplň, která se od ní očekává, zároveň stanovíme, komu bude placená síla za výsledky své práce zodpovědná. Čím je soupis prací podrobnější, tím méně dochází k nedorozumění. Vždy bychom měli počítat se zkušební dobou.

Během sepisování pracovní náplně zjistíme, kolik dalších činností se musí pro řádný chod MC ještě zajistit. Všechno, co zbývá nad rámec placené práce, se musí nadále vykonávat dobrovolnický. Nastalou situaci je nutné řešit na společné poradě, které by se placená síla měla účastnit. Nejprve by měla zaznít pracovní náplň placené síly a pak vyčteny další nutné činnosti, které si musíme mezi sebou rozdělit. První, kdo se přihlásí o díl práce, by měla být v ideálním případě placená síla. Tím vyjádří svůj vztah k ostatním a zamezí pocitům nerovnosti.

(kr)

NÁPADY Z MATEŘSKÝCH CENTER PRO MATEŘSKÁ CENTRA

POHYBOVÝ ROZVOJ NEJMENŠÍCH DĚTÍ

Radost z pohybu u nejmenších dětí umocníme společným cvičením v MC. Každá dětská básnička se dá upravit jednoduchými ilustračními rytmickými pohyby. Naučené říkanky s nimi můžeme opakovat doma nebo společně vymýšlet své jednoduché texty.

Dana Jancová

SLUNÍČKO

Sluníčko se rozsvítilo,
za mráčky se schovalo,
zase se rozsvítilo,
až se celé znánilo.
Potom přišel velký mrak,
začlo z něho pršet tak.
Pršelo a foukalo,
až to všechno přestalo.
Potom vysvitlo zase sluníčko,
A zahřálo nám čelíčko.

vzpažíme roztáhneme prsty
sevráme v pěst
roztáhneme prsty
upažíme
uděláme velký oblouk
předpažíme kmitáme prstíky
přidáme paže
upažíme
vzpažíme roztáhneme prsty
pohladíme si čelo

BUMTARATA

Bumtarata na vrata, máme čtyři kořata.
První mňouká,
druhé přede,
třetí spinkat nedovede,
a to čtvrté prská,
ocáskem si mrská.

tleskáme
pošimráme dítě na pravé dlani, zamňoukáme
pošimráme na levé dlani, napodobíme předoucí kočku
pošimráme na levém chodidle, povzdychneme si
pošimráme na pravém chodidle, zaprskáme
hýbeme pravým palečkem, smějeme se

Kateřina Leskovarová

PTÁČEK

Letí, letí malý ptáček,
vyletěl až nad obláček,
sluníčko se na něj smálo,
na cestu mu zamávalo.
Letí, letí ptáček zpátky,
za dětmi i za zvířátky,
budeme si s ptáčkem hrát,
bude to náš kamarád.
Ptáčku, ptáčku pojď si hrát,
pojď nám něco zazpívat.
Čimčarára, čim, čim, čim,
písničku vás naučím.
Letí, letí malý ptáček,
vyletěl až nad obláček,
a všem dětem zamával,
na sluníčko se usmál.

VEVERKA ČIPERKA

Veverka čiperka
sedí ve svém pelíšku,
ráda jí jádérka
z šišek a oříšků.
Hop, veverko, skoč!
Dokola se toč!
Veverka vyskočila,
dokola se točila,
dokola, dokola, dokolečka.
Veverka už docvičila,
dokola se dotočila.
Zaduřala, zatleskala,
domů rychle pospíchala.

